

Personakt

1534 Grels Eskilsson

1689. Utsnitt ur Geografisk karta över Ljusnarsbergs socken (av P. Mört) som visar var Sörby, Myggsjön, Lönnfallet, Tappen, Valltorp och (S.) Bredsön låg. Källa: Lantmäteriet, Lantmäteristyrelsens arkiv; Örebro län; Ljusnarsbergs socken; Geografisk karta, 1689. Länk: http://historiskakartor.lantmateriet.se/arken/s/show.html?showmap=true&mapTypeSelected=false&mapType=&archive=LMS&nbOfImages=1&sd_base=lms2&sd_ktn=4c4d535f5334382d313a31

Finne, Nybyggare, Sexman, Nämndeman. Blev ca 96 år.

Bosatt 1635 Rällen, Ljusnarsberg(T)²⁾.

Grels och hustru återfinns bland de församlingsbor 1635-09-29 som betalar vinpenningar och utgör stommen till den nybildade församlingen, vilken invigs 1 november (Alla Helgons dag) s.å. Så paret torde ha inkommit från Finland och blivit inhysta hos Anders Henriksson i Rällen omkring 1634. (Rättegången 1644-03-14, då Per Henriksson i Rällen anklagar Grels Eskilsson för att ha gjort intrång på och skadat hans ägor, visar att Grels är husman hos Pers bror Anders). Jag har också gått igenom första roterings- och utskrivningslängderna och kyrkans första räkenskapsbok - och det finns bara en Grels Eskilsson i Ljusnarsberg aktuell tid.

Rannsakt om Sigfrids i Tappen död 1639-07-31 Rällen, Ljusnarsberg(T)³.
Av rannsaktionsprotokollet framgår att Grels Eskilsson anklagas för att ha mördat Sigfrid Klemetsson i Tappen. Och händelsen utspelar sig i Rällen: dels hos Per Henriksson vars dotter Marina är gift med Sigfrid, dels i Grels eget pörte som han har hyrt ("lejt") av Per, dels i Jöns (Olofssons) rya eller pörte som han hyrt av Anders Henriksson, Pers bror. Och det är i Jöns pörte som själva dråpet sker. Omtalas gör bl a Grels hustru N.N. och gamle Henrik Henriksson. Att döma av hänsyftningen i texten är denne Henrik Henriksson far till Grels hustru varvid Britas patronymikon i så fall är Henriksdotter. Målet hänsköts till högre instans då rätten inte ansåg att gärningen endast var nödvärn, vilket Grels hävdade. Då Grels dock senare blir vald till såväl sexman som nämndeman torde hovrätten i alla fall inte ha dömt honom för mord.

Dömd för lägersmål 1639-08-01 Rällen, Ljusnarsberg(T)⁴.
Grels anklagas av Sigfrids änka Marina att ha "besuolat" hennes syster Valborg, både när hon var ogift och gift. Men Marina tog sedan tillbaka att könsmängden skulle ha skett sedan Valborg var gift. Men paret dömdes dock för lönskaläge varvid Grels till 40 daler och Valborg 20 daler kopparmynt i böter.

Sålt hälften av ¼ i Rällshyttan 1643-09-05 Rällen, Ljusnarsberg(T)⁵.
Fastebrev utfärdas för Hans Matsson på halva delen i Rällshyttan av den ¼ som han köpt av Grels Eskilsson och Jöns Olofsson.

Tillfogat Per Henriksson skada på ägor 1644-03-14 Rällen, Övre gården, Ljusnarsberg(T)⁶.
Per Henriksson på Rällen anklagar sin broder Anders Henrikssons husman Grels Eskilsson för att ha gjort intrång och skadat hans ägor och krävde att Grels skulle avhysas därifrån. Men eftersom Per själv hade husfolk, och inte ville vara osams med dem, så uppmanade rätten honom att skaffa bevis på skadan som Grels hade tillfogat på ägorna. (Överstrykningen av "uidh Breesiön" antyder att Grels kan ha haft någon koppling dit).

Bosatt 1646 Bredsjöskogen, Ljusnarsberg(T)⁷.
I mtl 1653 specificeras för första gången byarna i socknen vilket ger en säker lokalisering. (Tidigare är mtl uppställd kolumnvis med enbart husbonde och mantalsumman). Och vid Bredsjöskogen skrivs då Grels med hustru och sonen Lars. Men redan 1646 är han skriven där då han vid sockenstämman blir vald till sexman över Rällsroten.

Vald till sexman för Rällsroten 1646-06-07 Bredsjöskogen, Ljusnarsberg(T)⁸.

Vittnar vid ett torpköp som upphävs 1655-03-05 V. Bredsjön, Ljusnarsberg(T)⁹.
Tomas Persson har köpt ett torp av Erik Pålsson i V. Bredsjön för 28 ... daler som Erik innan hade erbjudit sin granne Kristoffer Persson, vilket Grels Eskilsson vittnade vara sant och Erik inte kunde neka till, även om han tyckte torpet var till "stort hinder och men". För villkoren var att om Erik i framtiden skulle sälja torpet, var det Kristoffer som stod närmast som köpare. Därför skulle Kristoffer återbetala Tomas sina 26 ...daler och dertill ge Erik 5 daler kopparmynt. Erik förlorar således 21 daler för att ha förbigått Kristoffer och sålt torpet till Tomas.

Att Grels vittnar i detta mål, och har kännedom om åborna i Västra Bredsjön (som ligger väster om Norra Bredsjön i nordvästra Ljusnarberg), antyder att Grels har någon slags förbindelse med åborna där. Möjligen finns ett släktskap?

Död 1696 Skogen, Ljusnarsberg(T)¹.

Begravd 1696-09-13 Skogen, Ljusnarsberg(T)¹⁰.

Familj med

Maka

Son Göran Grelsson. Född 1640 Rällen, Ljusnarsberg(T)¹¹. Död 1688 Bredsjön, Ljusnarsberg(T)¹².

Dotter 767 Kerstin Grelsdotter. Född omkring 1645¹³. Död 1714 Källbäcken, Ljusnarsberg(T)¹³.

Son Grels Grelsson. Född 1648 Bredsjöskogen, Ljusnarsberg(T)¹⁴. Död 1696 Lönnfallet, Ljusnarsberg(T)¹.

Son Brita Grelsdotter. Född 1650 Ljusnarsberg(T)¹⁵. Död 1710 Rällen, Ljusnarsberg(T)¹⁶.

Son Henrik Grelsson. Född omkring 1650¹⁷. Död 1690 Tappen, Ljusnarsberg(T)¹⁷.

Son Per Grelsson. Född 1650 Ljusnarsberg(T)¹⁵. Död 1691 Bredsjöskogen, Ljusnarsberg(T)¹⁷.

Son Johan Grelsson. Född 1652 Skogen, Ljusnarsberg(T)¹⁸. Död 1707 Sörby, Ljusnarsberg(T)¹⁹.

Son Erik Grelsson. Född omkring 1662²⁰. Död 1713-06 Sörby, Ljusnarsberg(T)²⁰.

Son Mats Grelsson. Född .

Son Lars Grelsson. Född ²¹.

Familj med Brita N.N.

Maka Brita N.N..

Vigsel 22)

Vid Johan Erikssons i Bredsjöskogen son Eriks dop 1649, är Grels hustru i g 1.o (Brita) vittne. Så paret är bevisligen gifta med varann. Det har inte gått att utröna tidpunkten för händelsen. Giftmålet kan dock ha skett redan i Finland.

Familj med Valborg Tomasdotter

Maka Valborg Tomasdotter. Död 1688 Skogen, Ljusnarsberg(T)¹⁷⁾.

Vigsel 23)

Källan visar att Grels varit gift två gånger och att senaste hustrun var Valborg. Men som framgår av noteringar under Grels, går det inte att avgöra när vigseln har skett.

Värdering o arvskitte 1690-05-16 Sörby, Ljusnarsberg(T)²⁴⁾.
Rätten förordnar värdering och arvskitte av Grels hemman. Och det sker pga. dels hustru Valborg Tomasdotters död 1688, dels att inget sådant skedde efter förra hustruns (Brita) död. Det framgår således att han har varit gift två (2) gånger och att Valborg är hustrun i andra äktenskapet.

Noteringar

Frågan har varit huruvida Grels Eskilsson i Rällen är identisk med namnen i Skogen/Sörby? Av det följande kan jag konstatera att så är fallet:

I roterings- och utskrivningslängden 1633 för Åkerbo härad; Lindes bergslag (inkl. Ramsbergs sn och delar av det som senare blev Ljusnarbergs sn), upptecknas ännu inte Grels Eskilsson vid Rällen.(1) Men det gör han i mantalslängden 1637 – Längdh opå Mantall Wedh Nya Kopparberget finnas Utaff mans Personer öffwer 12 åhr gammall – och då i kolumn för "Bergsmän och bergsmäns drängar".(2) År 1640 upptecknas han fortfarande vid Rällen bland "Husmän och Lööhß karllar som hafua at föda sigh af skougzfällande". Namnges då som Gregers Eskellßon och är uttagen till knekt. Och i mantalslängden s.å. är han en av 6 knektar vid Rällen som "taga hemman".(3) I mantalslängden 1641 antecknas han åter bland de husmän och löskarlar som föder sig med skogsfällande.(4)

Men Grels och hustru återfinns bland de församlingsbor 1635-09-29 som betalar vinpenningar och utgör stommen till den nybildade församlingen, vilken invigs 1 november (Alla Helgons dag) s.å. Så paret torde ha inkommit från Finland och blivit inhysta hos Anders Henriksson i Rällen omkring 1634. (Rättegången 1644-03-14, då Per Henriksson i Rällen anklagar Grels Eskilsson för att ha gjort intrång på och skadat hans ägor, visar att Grels är husman hos Pers bror Anders). Jag har också gått igenom första räkenskapsboken och det finns bara en Grels Eskilsson i Ljusnarsberg aktuell tid.(5)

Rällen ligger f ö ett kort stycke öster om Sörby enl. P. Mörts karta över Ljusnarsbergs socken från 1689, båda platserna inom Norrsjö rote. Och enl. Odelstierna kallades Sörby också Skogen eller Bredsjöskogen. Och Bredsjöskogen var också namnet på flera andra platser inom roten: Bredsjötorp, Grönhult, Myggsjön, Norrfall och S. Bredsjön. Och 1646-06-07 väljs Grels till kyrkans sexman över Rälls rote i Per Henrikssons på Rällen, Övre gården ställe. Per har dött 1645. Han är då skriven vid "Breskogen". Så flytten från Rällen lär ha skett mellan 1643-05-07, då sonen Johan döps vid Rällen, och tidpunkten för valet till sexman. Enligt Odelstierna är bostället på lön anlaget länsmannen i Nya Kopparberget, men boskapspenningarna behållna Grels Eskilsson.(6) Och att Grels efterträder avlidne Per Henriksson som sexman över Rälls rote, är en stark indikation på att Grels Eskilsson i Bredsjöskogen/Sörby är identisk med namnen i Rällen.

Vidare så får Grels i Rällen söner Göran och Johan 1640 och 1643, döpt 26/4 resp. 7/5, sannolikt också Per utan ortangivelse 1645, döpt 26/12. Och eftersom Grels i Skogen får en son Johan 1652 måste Johan d.ä. - om Grels Eskilsson i Rällen och Skogen/Sörby är samma person - ha dött innan Johan d.y. föds, men någon sådan notering har jag inte funnit i Ljusnarsbergs ministerialböcker. Detsamma gäller Per. Han har dock betalat testamentepenning med 2 öre 1639-12-15, men

inte för någon av sönerna i början av 1640-talet.(7) Detta utgör en brist i härledningen, men kan på intet sätt helt kullkasta slutledningen.

Det kan vara så att prästen har glömt att anteckna händelsen. Eller också – vilket är troligare – har sönerna blivit begravda i Lindesbergs bergsförsamling. Innan Ljusnarsberg blev egen församling uppas ett antal personer därifrån som avlidit 1632 i Lindesbergs första ministerialbok, C I:1. För området söder om Råstock bar namnet Lindes finnmark och tillhörde Lindes bergslag och församling. Och födelse- och dopboken – F I:a, men ingår i C I:1 – upptar personer mellan 1632-1641. Så Johan och Per kan vara begravda i Lindesberg, fast död- och begravningsbok saknas vid tiden.

<https://sok.riksarkivet.se/?postid=Arkis+935377cb-49d8-11d5-a6ed-0002440207bb&s=Balder>

Ytterligare faktorer som pekar på att Grels i Rällen och Sörby är samma person: husman Johan Eriksson i Rällen är t ex dopvittne vid Grels son Johans dop 1643 (ovan) och hans hustru är vittne vid Grels son Pers dop i Bredsjöskogen 1645.

Han har varit gift två (2) gånger; 1:o med Brita N.N. och 2:o med Valborg Tomasdotter. Och hustruns namn i första äktenskapet framgår av en dopnotis när Johan Erikssons i Bredsjöskogen son Erik döps 1649-05-06. Och den vigseln torde ha skett i Finland. Men tidpunkten för Britas död och Grels omgifte med Valborg har inte gått att fastställa. Men Brita kan ha avlidit ca 1654 eftersom Grels vid den tiden enl. mtl upptecknas utan hustru några år. Det är dock svårt att avgöra vilken som är barnens moder eftersom det enl. domboksprotokollet 1690-05-16 förekommer två barnkullar. Fr o m 1664 upptecknas f ö ingen hustru till Grels i mtl, vilket kan bero på sjukdom hos Valborg.(8)

Grels betalar 2 dlr och 20 öre (varav bårkläde 1 dlr) efter sin son 1673-11-30. Det kan vara Mats som då har avlidit.(9)

När Grels inte kan förestå hemmanet längre blir det hans söner Johan och Erik som övertar huvudansvaret för varsin hemmansdel i Sörby (nr 415 och 416 enl. bergsjordeboken). Det sker 1681 (senast) resp. 1683. Tidigare har sönerna Grels, Göran och Henrik nedsatt sig på andra platser inom Norrsjö rote; Lönnfallet (1675), Myggsjön (1677) resp. Tappen (1678, som ingift). Och sonen Per hamnar sedermera i närliggande Bredsjötorp (1688). Döttrarna Kerstin och Brita har tidigare blivit bortgifta till Källbäcken (ca 1664) och Rällen (1674).

1/ RA, Roterings- och utskrivningslängd, Närke, 1633:202, opag. Innan bildandet av Ljusnarsberg församling tillhörde området söder om Råstock det s k Lindes finnmark av Lindes bergslag och församling, området norr därom Grangärde församling.

2/ RA, Roterings- och utskrivningslängd, Västmanland, 1637:203, s 83r.

3/ RA, Roterings- och utskrivningslängd, Västmanland, 1640:208, s 70v resp. 223v.

4/ RA, Roterings- och utskrivningslängd, Västmanland, 1641:209, s 152v.

5/ ULA, Ljusnarsbergs kyrA, Räkenskaper för kyrka o församling, L I a 1, 1635-1641, s 166 resp. 1-169.

6/ Erik Odelstierna: Bergsjordebok öfver Nya Kopparberget opstald År 1780 med ändringar och tilläggningar för År 1781, s 4.4-5, 4.8, 4.10-11, 4.13; ULA, Bergmästarämbetet i Nya Kopparberg m fl bergslag; Jordeböcker; D III:2, 1782; Band. Nya Kopparbergs bergslags bergsjordebok.

7/ ULA, Ljusnarsbergs kyrA, Födelse- o dopbok, C 1, 1635-1655, s 37v, 49r, 60v o 78v; lbm, Räkenskaper för kyrka o församling, L I a 1, 1635-1641, s 89.

8/ ULA, Ljusnarsbergs kyrA, Födelse- o dopbok, C 1, 1635-1655, s 78v.

9/ ULA, Ljusnarsbergs kyrA, Räkenskaper för kyrka o församling, L I a 3, 1646-1696, s 56.

Personhistoria

Årtal	Ålder	Händelse
~1600		Födelse omkring 1600 ¹⁾ .
1635		Bosatt 1635 Rällen, Ljusnarsberg(T) ²⁾ .
1639		Rannsakt om Sigfrids i Tappen död 1639-07-31 Rällen, Ljusnarsberg(T) ³⁾ .
1639		Dömd för lägersmål 1639-08-01 Rällen, Ljusnarsberg(T) ⁴⁾ .
1640		Sonen Göran Grelsson föds 1640 Rällen, Ljusnarsberg(T) ¹¹⁾ .
1643		Sålt hälften av ¼ i Rällshyttan 1643-09-05 Rällen, Ljusnarsberg(T) ⁵⁾ .

- 1644 Tillfogad Per Henriksson skada på ägor 1644-03-14 Rällén, Övre gården, Ljusnarsberg(T)⁶⁾.
- ~1645 Dottern 767 Kerstin Grelsdotter föds omkring 1645¹³⁾.
- 1646 Bosatt 1646 Bredsjöskogen, Ljusnarsberg(T)⁷⁾.
- 1646 Vald till sexman för Rällsroten 1646-06-07 Bredsjöskogen, Ljusnarsberg(T)⁸⁾.
- 1648 Sonen Grels Grelsson föds 1648 Bredsjöskogen, Ljusnarsberg(T)¹⁴⁾.
- ~1650 Sonen Henrik Grelsson föds omkring 1650¹⁷⁾.
- 1650 Sonen Brita Grelsdotter föds 1650 Ljusnarsberg(T)¹⁵⁾.
- 1650 Sonen Per Grelsson föds 1650 Ljusnarsberg(T)¹⁵⁾.
- 1652 Sonen Johan Grelsson föds 1652 Skogen, Ljusnarsberg(T)¹⁸⁾.
- 1655 Vittnar vid ett torpköp som upphävs 1655-03-05 V. Bredsjön, Ljusnarsberg(T)⁹⁾.
- ~1662 Sonen Erik Grelsson föds omkring 1662²⁰⁾.
- 1688 Makan Valborg Tomasdotter dör 1688 Skogen, Ljusnarsberg(T)¹⁷⁾.
- 1688 Sonen Göran Grelsson dör 1688 Bredsjön, Ljusnarsberg(T)¹²⁾.
- 1690 Sonen Henrik Grelsson dör 1690 Tappen, Ljusnarsberg(T)¹⁷⁾.
- 1690 Värdering o arvskifte Valborg Tomasdotter 1690-05-16 Sörby, Ljusnarsberg(T)²⁴⁾.
- 1691 Sonen Per Grelsson dör 1691 Bredsjöskogen, Ljusnarsberg(T)¹⁷⁾.
- 1696 Sonen Grels Grelsson dör 1696 Lönnfallet, Ljusnarsberg(T)¹⁾.
- 1696 Död 1696 Skogen, Ljusnarsberg(T)¹⁾.
- 1696 Begravning 1696-09-13 Skogen, Ljusnarsberg(T)¹⁰⁾.

Källor

- 1) ULA, Ljusnarsbergs kyrA, Död- o begr. bok, C 3, 1695-1704.
- 2) ULA, Ljusnarsbergs kyrA, Räkenskaper för kyrka o församling, L I a 1, 1635-1641, s 166.

- 3) RA, Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv; Häradsrätters renov. domböcker, Örebro län, Nya K-bergs bergslag (Ljusnarsberg), vol. 7, 1639, s 310-312.

"[1]

Anno 1639 den 31 Juli hölls Extra ordinarie ting vid Nya Kopparberget, Närvarande Befallningsmannen på Nya Kopparberget Ärlig och Välaktad Harald Olofsson med efterskrivna Lindesbergs nämnd:

Didrich på Ramshyttan, Anders Erichsson på Kårberget, Olof Larsson i Löa, Nils Erichsson på Mårdshyttan, Bengt Larsson i Yxe, Erich Matsson på Mårdshyttan, Lars Pedhersson på Fanthyttan, Oloff Erichsson i Björka, Anders Erichsson på Guldsmedshyttan, Erich på Dalkarlshyttan, Jöns i Björneboda och Heden Gunnarsson i Torp.

Samma dag tingsfördes och in för Rätten ställdes Grels Eskillsson inhyses man vid Rellen, för det han har ihjälslagit Sighfridh Clemetsson på Tappen, såsom han därför av Grels efterleverska, hustru Marina Pedhersdotter med fadern Pedher Hendrichsson på Rellen, anklagad blev, och han i samma dråp tyranneligt skall honom ha eracterat och huggit honom fem hugg i bröstet med en kniv och ett hugg i hälen med en yxa att han straxt blev död. Så alldenstund Grels svarade, att han sådant allt i största lifsnöd gjort har, till att värja sitt liv. Därför blev saken examinerat och i f[ör]lopp som följer:

Först berättade hustru Gertrudh Jöns hustru vid Rellen, en inhyst man, att det hände sig de voro i Grels port där på Rellen det han lejt /

[2]

det han lejt har av Pedher Hendrichsson på Rellen, dit kom Sighfridh Clemetsson och övertalte Grels att spela kort med sig. När de har spelat om några stop öl, menade Sighfridh Grels att skamsägas med honom. När de så skamsågos emot varandra, sade Sighfridh "du sviker mig din skälm". Grels sade "Nej". Då sade Grels hustru "jag skall taga kortet ifrån eder". Svarade Grels "så skall jag slå dig på munnen". Då sade Sighfridh "slår du henne så skall jag slå dig". Strax rusade de ihop. Men hon som Jöran Anderssons, en husmans hustru, förde flera ut Sighfridh, men han ville fort in tillbaka, spelade att han allenast narras leende därvid. Men de ledde honom ut efter han voro en stor skalk och det var hans sed. När han mer ont log igen, de Grels där inne i krupenhet(?) tog till sin kniv att försvara sig med om Sighfridh verkligen skulle komma in. Men så kom Pedher Hendrichssons son Hendrich och övertalade honom sägandes "följ mig hem, det är bättre öl hos oss", vilket Sighfridh gjorde och följde honom hem upp i gården. Då bad Jöns Grels följa sig uti sitt pörte det han har lejt utav Anders Hendrichsson samt Grels hustru, där skadan skedde. När Sighfridh hade druckit några stop öl med Hendrich, sökte han åter neder i Grels pörte efter Grels, och efter han honom där icke fann, gick han åter till Pedher Hendrichsson och drack en drink eller två, som Pedher Hendrichsson det bekände. Åter har sig gått ifrån Pedher Hendrichsson, och då kom han i deras rya eller pörte framrändes kniven i handen och gick genast fram åt bänken där Grels Eskillsson låg, då kröp Grels undan ner på golvet och backade sig nära Hendrich Hendrichsson att Sighfridh icke skulle finna honom efter där dels mörkt i stugan, och kröp så gott efter backen åt dörren. När han kom till det barn som hade en vörpa på sig, ville Grels ta vörpan? och skyla och göra sig med att Sighfridh icke skulle få se honom. I det samma begynte barnet ropa, då sade Grels Sighfridh "fy(?) din skälm" efter det, gick så till Grels och började hugga på honom med sin /

[3]

sin kniv, fyra hugg i huvudet, två i ansiktet och ett i halsen, då sprang han och bar uti benet, och när hon kom in hade Grels tagit till sin kniv och huggit Sighfridh så att när hon kom in låg Grels på Sighfridh och hennes fader Hendrich Hendrichsson nedan, då tog hon sin fader dädan, och vid detsamma ropade ock Grels hustru. Så tog han till en yxa som han kände när han kröp efter backen, och högg Sighfridh bak i hälarne med att han strax blev; så att när hennes fader gamle Hendrich som skulle gå och tända ljus kom igen, var Sighfridh död. Det samma vittnade den gamle mannen Hendrich Hendricsson att det

hände sig alldeles som berättat är, i Jöns pörte, och det med sanningsed. Item vittnade Jöns inhysemannen, edeligen, att Sighfridh kom ifrån Pedher Hendrichsson och hade kniven i handen, sade Sighfridh till honom "står du där din skälm", svarade han "vad jag", sade Sighfridh ej, och strax gick in i pörtet där då hände som berättat är. Item vittnade med sanningsed Mats Matsson inhyseman, det han låg på ugnen i ryan eller pörtet när Sighfridh kom, och gick alldeles så till som berättat är, och när barnet började ropa i att Sighfridh fick veta var Grels var, och gick åt Grels och började hugga på Grels med kniven, var han glad att han kom på dörren, och icke mer såg hur det förlöpte. Pedher Hendrichsson, hustru Marinas fader sade: "varför skulle han icke vilja slå Grels?, ty Grels har besuolat hans hustrus syster; därför hon nu blir av sin man". Denna sak sköts till nämnden, och efter alla övertvägande omständigheter, kunde de icke annat besluta; än att detta dråp icke allenast var gjort i nödvärn till att värna sitt liv, utan också i händelse som det 1 Kap. Eds. B. förmåler, att alla ej den frid har, därför rätten efter det 5 Kap. Eds. B. dömer ogillt(?) det Sighfridh fick. Därmed saken uti all underdånighet beslöts /

[4]

slöts till den Höglovlige Kunglige Hovrättens Nådiga resolution och vidare förklaring."

- 4) RA, Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv; Häradsrätters renov. domböcker, Örebro län, Nya K-bergs bergslag (Ljusnarsberg), vol. 7, 1639, s 311f.

"Hustru Marina, Sighfridhs efterleverska på Rellen, har infört uti sitt supplicat emot Grels Eskillsson, som har ihjälslagit hennes man, att Sighfridh väl förfölja Grels därför att Grels har besuolat hennes syster Wallborgh både förrän hon blev gift såväl som sedan. Om vilket hon blev tillspord om hon ville eller kunde bestå, så efter de båda därtill nekade Grels såväl som Wallborgh, och hon sade h. Marina, att hon hade sådant låtit skriva i oförstånd. Menade hjälpa sin sak emot Grels om dråpet. Det hon då ingen besked vet om, vilket emedan så vore, blev Grels och Wallborgh för hordomslagen /

[5]

slagen, båda fri erkända. Men beläggande lägersmålet de skola haft, den tid de voro båda gifta, efter de då bekände, och hon för Grels då överk.....cht var, blir de båda sakfällda; han efter det 3 Kap. Gift. till sina 40 dl. och hon efter seden till sina --20 dl."

- 5) RA, Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv; Häradsrätters renov. domböcker, Örebro län, Nya Kopparbergs bergslag (Ljusnarsberg), vol. 10, 1643, opag.

"Item Sammaledhe (lovades dem fasta uppå, min anm.) den halfpart j Rellzhyttan af den fierdedel, som Hans Matzßon, hafuer köpt aff Grels Eskilßon och Jöns Olofzßonn."

- 6) RA, Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv; Häradsrätters renov. domböcker, Örebro län, Nya Kopparbergs bergslag (Ljusnarsberg), vol. 11, 1644, opag.

"Kom för Rätten Pedher Henrichzßon wedh Rellen och anklagadhe Sin broder Anders Henrichzßons huusman, Grels Eskellßonn uidh Bresjön ("uidh Bresjön" övertruket), fordrandes honom uth der ifrån efter han skall giöra honom Skadha och inpaß på Hans egor; Men efter han Sielf hyste huusfolk, item willia huarhandhe inth förskiute? dem; Derföre är selestuum? af Pedher Hendrichzßon skaffar sigh beskedh huadh Skadhe han honom tillfogat hafuer."

- 7) RA, Mantalslängder 1642-1820, Örebro län 12, 1653, s 734v; ULA, Ljusnarsbergs kyA, Räkenskaper för kyrka o församling, L I a 2, 1642-1648, opag.

"Sörby (415-416)

Också kallat Skogen. Är Länsmanen i Nya Kopparberget på lön anslagit men boskaps pgr:ne kronan behåldne Grels Eskillsson ifrån Finland, död 1696, 96 år gl. Skall efter berättelse först bygt, och dess Sohn No 415 Jan Grellsson dog 1707 och dess äncka geck uti nytt gifte med Anders Nilsson Brandt ifrån Löa, död 1743, hwarefter tillträdde Stjufsohnen Jan Jansson död 1752; och sist dess Sohn Jan Jansson. No 416 Erik Grellsson dog 1713, Sohnen Per Ersson 1762, 74 år gl. och dess Sohn Erik Persson 1765, Sittande härstädes nu, mågen u. Jan Jansson ifrån Kloten."

- 8) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Räkenskaper för kyrka o församling, L I a 2, 1642-1648, opag.

"Blef Grelz Eskilßon på Breskogen Satter till KyrkioSexman, öffuer RälzRooten i Pär Hinderßonz ställe."

- 9) RA, Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv; Häradsrätters renov. domböcker, Örebro län, Nya Kopparbergs bergslag (Ljusnarsberg), vol. 18, 1655, s 558.

"Anlangande dätt Torp Erich Pålßon försåltt till Thomas Pederson i Wäster Bresjön för 26 ... Dl:r, hwilket torp han tilförende, tillbudet sin granne Christopher Pederson dätt han kiöpstadt, inan tillåtit Erich igenlösa med sådant wilkor, at där han deet framdeles skulle försållia, skulle Christopher dätt wara Nembst, dätt Grels Eskilßon uittnar sandt wara, och Erich intet där till kan neka elliest at Christophers torp till stort hinder och mehn, hwarföre tillåtas Christopher igen leffwerera Thomas Pederson sine 26 ... Dl:r. Där till med giffua Erich 5 Dl kopparmynt."

- 10) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Död- o begr. bok, C 3, 1695-1704.

"Grels Eskilson på Skogen 96 åhr."

- 11) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Födelse- o dopbok, C 1, 1635-1655, s 37v.
- 12) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Husförhörslängd, A I 1, 1708-1721, s 56; lbm, Död- o begr. bok, C 2, 1669-1694.
- 13) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Husförhörslängd, A I 1, 1708-1721, s 35; lbm, Död- o begr. bok, C 4, 1705-1714.
- 14) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Födelse- o dopbok, C 1, 1635-1655, s 73v.
- 15) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Födelse- o dopbok, C 1, 1635-1655, s 82v.
- 16) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Husförhörslängd, A I 1, 1708-1721, s 51; lbm, Död- o begr. bok, C 4, 1705-1714.
- 17) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Död- o begr. bok, C 2, 1669-1694.
- 18) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Födelse- o dopbok, C 1, 1635-1655, s 87r.
- 19) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Död- o begr. bok, C 4, 1705-1714.
- 20) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Husförhörslängd, A I 1, 1708-1721, s 67; lbm, Död- o begr. bok, C 4, 1705-1714.
- 21) RA, Mantalslängder 1642-1820, Örebro län 12, 1653, s 734v.
- 22) ULA, Ljusnarsbergs kyA, Födelse- o dopbok, C 1, 1635-1655, s 78v.
- 23) RA, Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv; Häradsrätters renov. domböcker, Örebro län, Nya K-bergs bergslag (Ljusnarsberg), vol. 46, 1690, s 749r.

- 24) RA, Svea hovrätt, Advokatfiskalens arkiv; Häradsrätters renov. domböcker, Örebro län, Nya K-bergs bergslag (Ljusnarsberg), vol. 46, 1690, s 749r.

"S: d: förordnades Länsmanen Wällförständig Pehr Hansson Båth, Nembdemännen Johan Nilsson på Heeden, Johan Bengtsson i Steensarv, och Håkan Swensson på Skoügen, att werdera Nembdemannen Grels Eskillssons hemman i Söhrby, och seedan skifta och dehla arfwet i lööst och fast, emellan Faderen och beggie hans Barnkullar efter Lagh; Emedan Faderen inttet Lagl. skiftat den förra Barnekullen ifrån sig innan han i annat gifte trädde med sin senare hustrü Wallborgh Tomosdotter."